

> RETOURADRES Postbus 4902, 6202 TC Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Randwycksingel 22
6229 EE Maastricht

POSTADRES
Postbus 4902
6202 TC Maastricht

ONDERWERP
Uitkomst consultatie Wetsvoorstel nieuwe
regels inzake huisvesting vergunninghouders

DATUM
18 maart 2025
Verz. 18 maart 2025

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
R (Renee) Ranieri

TELEFOONNUMMER
06 15 45 14 29

ONZE REFERENTIE
2025.01020

E-MAILADRES
renee.ranieri@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Op 13 maart hebben wij uw raad geïnformeerd over het voornemen om een zienswijze van de gemeente Amsterdam inzake de 'internetconsultatie Wetsvoorstel nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders' mede te ondertekenen. Hierbij is vanuit ons specifiek aangegeven dat ondertekening plaatsvindt door 'het college' en niet door 'de gemeente'.

Omdat de initiatiefnemer wederom ongelijksoortige reacties vanuit andere gemeenten ontving (soms ondertekening door college, soms wethouder, soms algemeen), is opnieuw gekozen voor een ondertekening 'mede namens de gemeenten ...'. De vermelding 'gemeente' is namelijk het meest passend voor de ondertekenaars. Gezien de eerdere gebeurtenissen omtrent de ondertekeningswijze, is daarom besloten om als Maastricht de zienswijze niet mede te ondertekenen.

We betreuren deze uitkomst, temeer omdat de zienswijze van Amsterdam – meer dan de VNG zienswijze – aandachtspunten bevat die ook voor Maastricht als stad zeer relevant zijn. Het profiel van onze stad (grotere stad in de regio en voormalige centrumgemeente) maakt dat de risico's waarop gewezen wordt in de zienswijze, ook voor ons denkbaar zijn:

- het gevolg dat statushouders vanuit de regio naar onze stad zullen trekken, met toenemende druk op de maatschappelijke opvang, hogere kosten etc. als gevolg;
- het op straat belanden van een deel van de statushouders, met allerlei leefbaarheids- en veiligheidsgevolgen;
- meer kans op overbewoning, terwijl onze stad al relatief veel verkamering en intensieve bewoning kent;
- de afnemende autonomie om als gemeente zelf te gaan over het eigen woonruimteverdeelsysteem (en bv welke doelgroepen als urgent bestempeld moeten worden).

DATUM
18 maart 2025

Daarnaast gaat de zienswijze van Amsterdam – net als de VNG zienswijze – in op algemene uitvoeringsrisico's voor alle gemeenten zoals het niet of laat kunnen starten met de inburgering waardoor integratie en meedoen in de samenleving bemoeilijkt wordt. U kunt de volledige zienswijze terugvinden in de bijlage.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

W.A.G. Hillenaar

Raadsinformatiebrieven

**Gemeente
Amsterdam**

Retouradres: Amstel 1, 1011 PN Amsterdam

Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
T.a.v. minister M.C.G. Keijzer
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum 14 maart 2025

Behandeld door Bestuurszaken directie Wonen, bestuurszaken.wonen@amsterdam.nl
Bijlage(n) - Toelichting zienswijze per onderdeel
Onderwerp Zienswijze wetsvoorstel verbod op voorrang voor statushouders

Geachte mevrouw Keijzer,

Namens de gemeenten Almere, Amstelveen, Arnhem, Delft, Den Haag, Deventer, Diemen, Groningen, Helmond, Leeuwarden, Sittard-Geleen, Uithoorn en Utrecht dienen we deze zienswijze in. Wij maken ons grote zorgen over de gevolgen van het wetsvoorstel dat regelt dat gemeenten statushouders geen voorrang meer mogen geven op een sociale huurwoning op de grond dat ze statushouders zijn. Wij zetten deze zorgen hieronder uiteen.

Wij vinden snelle integratie en bijdragen aan de Nederlandse samenleving voor zowel de statushouders als de samenleving van belang. Dat kan alleen van statushouders verwacht worden als zij een leefbare plek hebben om te wonen. Het kan niet van hen verwacht worden dat zij dit direct zelf kunnen organiseren. In het wetsvoorstel wordt onvoldoende ingegaan op de effecten en oplossingen ontbreken. Hierdoor ontbreekt ook een zorgvuldige afweging van belangen. We roepen u daarom op om dit voorstel met spoed in te trekken.

Er is een groot tekort aan betaalbare woningen en de woningnood is hoog. Er is een fors verschil tussen het aantal mensen dat een woning nodig heeft en het aantal woningen dat beschikbaar is. Het huisvesten van statushouders in deze context is niet eenvoudig. Als gemeenten proberen we dit zo goed mogelijk te doen, waarbij we steeds de belangen van statushouders, andere urgent woningzoekenden en reguliere woningzoekenden wegen. Bij deze complexe afweging wordt met het wetsvoorstel met een verbod op voorrang een essentieel instrument weggenomen zonder beschikbaar alternatief. Dit wetsvoorstel is contraproductief, schadelijk, leidt tot grote neveneffecten op allerlei terreinen en is onuitvoerbaar. Dit zal ten koste gaan van de leefbaarheid

in onze steden en dorpen. Maar vooral gaat het voorbij aan het feit dat het hier gaat om mensen waarvan is vastgesteld dat zij recht hebben om in Nederland te verblijven en voor wie er geen alternatief is voor het opbouwen van een bestaan in Nederland.

Onze zienswijze bestaat uit een algemene reactie en een reactie per onderdeel van de memorie van toelichting, die als bijlage is toegevoegd. Daarnaast sluiten wij aan bij de zienswijze van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Onduidelijke doelstelling en een ineffectief middel

De doelstelling van het verbod op voorrang is minder druk op de wachttijd voor een sociale huurwoning. Er komen door dit verbod echter niet minder mensen op de wachtlijst. Als de redenatie van het wetsvoorstel is dat iedereen even lang moet wachten dan zouden alle urgenties kunnen worden afgeschaft. Maar ook dit zorgt niet voor minder druk op de wachttijd voor een sociale huurwoning, het aantal wachtenden blijft immers net zo groot. De wet lost niks op en er ontstaan juist nieuwe problemen door.

In het wetsvoorstel wordt ervan uitgegaan dat een statushouder in de huidige situatie voorrang krijgt alleen op basis van het feit dat iemand een statushouder is. De reden dat statushouders urgentie krijgen, is dat er een urgente woonvraag is en de uitgangspositie en omstandigheden anders zijn dan van andere woningzoekenden. Dat voorrang wordt gegeven aan statushouders is een afgeleide van een urgente woonvraag. De urgente woonvraag en niet de afkomst of verblijfsstatus van een persoon is leidend.

Het ware probleem is de schaarste aan (sociale huur) woningen. Als een gemeente geen voorrang wil geven aan statushouders kan dit al. Een landelijk verbod is hiervoor onnodig. In gemeenten waar nu al geen voorrang voor statushouders geldt, is de wachttijd voor regulier woningzoekenden niet afgenomen¹. Ook door deze gemeenten wordt aangegeven dat het echte probleem de schaarste aan woningen is en dat er meer sociale huurwoningen moeten worden bijgebouwd. Gemeenten die geen voorrang hebben voor statushouders lopen aan tegen uitvoeringsproblemen². Door de taakstelling ontkomen de gemeenten niet aan het huisvesten van statushouders. In de praktijk wordt alsnog met een vorm van voorrang gehuisvest en worden zelfs aparte woningen gebouwd.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft in 2021 negatief geadviseerd over een initiatiefwetsvoorstel met een vergelijkbaar verbod op voorrang voor statushouders. Een reden die genoemd werd, is dat het wetsvoorstel ingaat tegen het doel en de systematiek van de Huisvestingswet 2014. Een van de doelen van die wet is om kwetsbare groepen bescherming te bieden op de woningmarkt. Daarnaast worden ook de inperking van de autonomie van gemeenten, de onmogelijkheid om statushouders nog te huisvesten en de effecten op de

¹ [In Castricum hebben statushouders al jaren geen voorrang op een woning](#)

² [Westland geeft statushouders al jaren geen voorrang op een huurwoning. Het heeft niet geholpen](#)

asielopvangketen genoemd. De punten uit het advies van de Afdeling zijn in dit huidige wetsvoorstel niet opgelost.

Overvolle opvangketen, dakloosheid en druk op leefbaarheid in kwetsbare wijken

De wachttijd voor een sociale huurwoning in Nederland is op dit moment gemiddeld 7 jaar. In sommige gemeenten zijn zelfs langere wachttijden van 11 tot wel 19 jaar. Statushouders hebben nog geen inschrijfduur kunnen opbouwen voor een sociale huurwoning en veelal ook nog onvoldoende sociaal netwerk om te voorzien in (tijdelijke) huisvesting. Waar kunnen mensen heen op het moment dat het verbod op voorrang ingaat?

Zonder voorrang voor statushouders op sociale huurwoningen zal de uitstroom uit de opvang volkomen stilvallen, wat schadelijke effecten zal hebben op de opvangketen. Zelfs als de voorgenomen maatregelen van dit kabinet om de instroom van nieuwe asielzoekers drastisch in te perken daadwerkelijk effect zouden sorteren, leidt het verbod tot het blokkeren van de uitstroom en hindert daarmee de gewenste verlichting van de opvangketen. Opvangcentra van het COA zijn al overvol en een verbod op voorrang verergert de druk. Op dit moment is al 1 op de 3 mensen in de COA-opvang statushouder. Volgens de prognoses zal in 2026 de helft van de mensen in de COA-opvang statushouder zijn. Dit neemt met het verbod op voorrang alleen maar toe.

Daarnaast neemt de druk op de maatschappelijke opvang de laatste jaren toe. Met een verbod op voorrang voor statushouders zal deze druk verder toenemen. Als COA-opvangcentra overvol en onleefbaar worden, zullen mensen (moeten) uitwijken naar andere plekken. De ervaring leert dat men relatief veel naar de grote steden zal trekken. Behalve dat meer plekken voor maatschappelijke opvang meer schaarse ruimte kost, leidt dit ook tot hogere kosten. Ook dreigt hierdoor een toename van dakloosheid, met grote gevolgen voor de leefbaarheid en openbare orde in onze steden en bovendien strijdig met de kabinetsambities om dakloosheid terug te dringen.

Kortom, het is reëel dat een deel van de statushouders op straat belandt. Dit leidt tot schrijnende situaties en een afname van de leefbaarheid en veiligheid in onze steden. Ook zorgt dit voor oplopend hoge kosten voor de maatschappelijke opvang. Door nu al nijpende personeelstekorten zijn zorgaanbieders niet toegerust om statushouders met extra problematiek goed te begeleiden.

Inburgering en perspectief zijn essentieel

Een stabiele woonplek is een essentiële voorwaarde voor mensen om een zelfstandig leven op te bouwen, te kunnen starten met inburgering en werk en bij te dragen aan de samenleving. Daarom geven gemeenten voorrang aan kwetsbare groepen en mensen die urgent een woning nodig hebben, zoals mensen die dakloos zijn maar ook statushouders. Zonder stabiele huisvesting neemt de kans op langdurige afhankelijkheid van sociale voorzieningen toe. Dat is niet goed voor zowel de maatschappij als de statushouder en leidt tot schrijnende situaties, het vergroot de kans op uitbuiting en belemmert economische en maatschappelijke participatie.

Bovendien heeft het schrappen van de voorrangsregeling voor statushouders aanzienlijke gevolgen voor de inrichting van het gehele inburgeringsstelsel. De wet schrijft voor dat gemeenten begeleiding op inburgering en participatie bieden na huisvesting (weliswaar bij voorkeur met een start vanuit het azc, maar dat is niet in alle gevallen mogelijk). Met de Wet inburgering 2021 is de regierol voor inburgering bij gemeenten belegd omdat onder eerdere stelsels is gebleken dat de zelfredzaamheid van statushouders in de eerste periode vaak nog onvoldoende is.

De wettelijke (regie)taak voor gemeenten op het gebied van inburgering komt onder grote druk te staan en wordt bijna onmogelijk om uit te voeren. De voorgenomen maatregel haalt de nieuwe Wet inburgering 2021 volledig onderuit. Statushouders zullen lastig bereikbaar zijn voor het gemeentelijk aanbod. Hoge reiskosten naar taallessen, het gebrek aan studiemogelijkheden en rust, veel mensen die bij elkaar zitten of op plekken die niet bekend zijn bij de gemeente (eigen netwerk of zelfs op straat) zijn factoren die het moeilijk maken om een leven te starten in Nederland.

Daarbij is het voor gemeenten moeilijk regie te voeren aan gekoppelde personen die ver weg in de opvang zitten en verhuisbewegingen lastig te volgen zijn. Ook zal er een onevenredige spreiding van statushouders over het land plaatsvinden, als veel statushouders naar plekken gaan met minder wachttijd. Daarnaast wordt het gemeenten onmogelijk gemaakt om goede afspraken te maken en contracten af te sluiten met inburgering- en taalaanbieders. Op deze manier maakt de overheid het inburgeraars zeer moeilijk om mee te doen in de samenleving.

De voorgenomen maatregel staat ook haaks op het uitgangspunt van het hoofdlijnenakkoord: "dat je één van ons bent als je meedoet en de Nederlandse waarden onderschrijft". Zonder de voorrangsregeling blijven statushouders veel langer in de opvang zitten en kunnen zij hierdoor niet goed meedoen in de maatschappij. Het leren van de Nederlandse taal en het kennismaken met de normen en waarden van Nederland via het inburgeringstraject zal hierdoor veel later plaatsvinden. De gevolgen zijn dat statushouders veel minder snel integreren, minder snel aan het werk komen, langer in de bijstand blijven en langer afhankelijk van sociale voorzieningen zullen zijn. Statushouders zullen minder snel op eigen benen leren staan en ze zullen niet financieel zelfredzaamheid zijn. Het gebrek aan perspectief om hier een leven op te bouwen kan daarnaast zorgen voor mentale problemen en overlast. Deze factoren zullen zorgen voor hoge(re) kosten voor de maatschappij als geheel.

Dit alles terwijl uit diverse onderzoeken van bijvoorbeeld WRR, Ombudsman, KIS en Verweij Jonker blijkt dat er geen tijd te verliezen is met het bespoedigen van de integratie van statushouders.

Samenloop met andere wetten

De samenloop met de voorgenomen asielwetten over het tweestatusstelsel en de asielnoodmaatregelenwet leveren een extra complicatie. Subsidiair beschermden, een meerderheid van de statushouders, mogen hun gezin pas laten nareizen als zij én twee jaar een status hebben, én een baan, én een woning. Als die woning voor langere tijd vrijwel onbereikbaar

is, betekent dit dat een groot deel van de statushouders zich niet kan herenigen met hun gezin. Het menselijk leed, maar ook de rem op integratie en participatie die dit oplevert, is niet te onderschatten.

Geen alternatieven en onjuiste aannames

Het is onduidelijk waar de aanname op is gebaseerd dat statushouders zelf binnen een afzienbare tijd een woning kunnen bemachtigen. De mogelijkheden die worden benoemd zijn een woning vinden via de particuliere en vrije sector huur, via het eigen netwerk of bij familie en vrienden inwonen. Woningen in de particuliere huur en de vrije sector zijn doorgaans geen reële optie omdat statushouders vrijwel in alle gevallen onvoldoende inkomen hebben om dit te kunnen betalen. Al zouden deze mogelijkheden er zijn, dan zou dit voor concurrentie kunnen zorgen met andere woningzoekenden die in deze prijsklasse een woning zoeken. Een woning vinden via het eigen netwerk is niet realistisch. Mensen hebben geen kans gehad om een netwerk op te bouwen vanuit de opvang. Als statushouders bij familie of vrienden zouden gaan inwonen, ontstaat overbewoning met kans op overlast. Dit heeft een groot effect op de leefbaarheid in buurten en wijken.

In het wetsvoorstel wordt gesproken over opstartwoningen als alternatief. Het is onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld en deze zijn er ook nog niet. Dit alternatief lost daarmee niks op. Daarnaast is de vraag wie deze woningen gaat ontwikkelen, hoe deze worden gefinancierd en wie verantwoordelijk is voor het beheer en de begeleiding.

Eventuele doorstroomlocaties zijn ook geen oplossing. Statushouders hebben met een landelijke gemiddelde wachttijd van 7 jaar, en in sommige gemeenten zelfs een nog langere wachttijd van 11 tot 19 jaar, voor sociale huurwoningen geen enkele mogelijkheid om naar een woning door te stromen. Het aantal benodigde plekken op doorstroomlocaties gaat om 35.000 plekken landelijk per jaar. Het is niet realistisch dat dit aantal op afzienbare termijn beschikbaar is. Het gaat bovendien om een cumulatieve opgave. Het is zeer de vraag of er maatschappelijk draagvlak is voor doorstroomlocaties in gebieden, buurten, dorpen en steden waar grote groepen statushouders zonder perspectief worden gehuisvest. Opnieuw is hier de vraag wie deze doorstroomlocaties gaat ontwikkelen, hoe deze worden gefinancierd en wie verantwoordelijk is voor het beheer en de begeleiding.

Wij constateren dat er geen alternatieven zijn en dat alternatieve vormen van extra huisvesting niet beschikbaar zijn, daardoor is het onduidelijk waar statushouders heen moeten.

Onuitvoerbare taakstelling en inperking autonomie

Gemeenten blijven door de taakstelling wél wettelijk verplicht om statushouders te huisvesten, maar de mogelijkheid om dat met voorrang te doen wordt ernstig belemmerd. We krijgen hiermee een onuitvoerbare taak. Als een gemeente geen voorrang mag geven aan statushouders dan kan niet worden voldaan aan de taakstelling. Als een gemeente statushouders huisvest met voorrang kan niet worden voldaan aan het verbod op voorrang. We vragen ons dan ook af wat u verwacht

van de provincie als toezichhouder op de taakstelling en de nieuwe taak om het verbod op voorrang te handhaven.

De Huisvestingswet biedt gemeenten vrijheid om hun huisvestingsbeleid zelf vorm te geven. Gemeenten kunnen zelf de afweging maken welke urgentiecategorieën er zijn. Dit ligt ook voor de hand aangezien gemeenten het beste zicht hebben op de lokale context, de opgaven die er zijn en wat nodig is. Met een verbod op voorrang voor statushouders wordt de autonomie van gemeenten ingeperkt. Wij vinden dit buitenproportioneel en onverstandig.

Zet in op meer betaalbare woningen en flexibele huisvesting

We constateren met u dat de woningnood hoog is en dat de wachttijd voor een sociale huurwoning lang is. De woningnood wordt niet veroorzaakt door een teveel aan statushouders maar door een tekort aan (sociale huur) woningen. Wij willen de positie van alle woningzoekenden verbeteren. Daarom wordt er juist ook in onze steden en dorpen volop gebouwd, ingezet op doorstroming en worden er resultaten geboekt. Dit doet daadwerkelijk iets aan de druk op de wachtlijsten. De oplossing van dit probleem ligt dan ook daar: verplicht alle gemeenten om minimaal 30% van de nieuwbouw sociaal te bouwen en veranker dit in de Wet versterking regie op de volkshuisvesting.

Daarnaast hebben we de afgelopen jaren ingezet op tijdelijke huisvesting. Een voorbeeld hiervan zijn de 21 gemengde huisvestingslocaties met eenpersoonsstudio's in Amsterdam. Het gaat om 15 kleine tot middelgrote locaties van 20 tot 150 bewoners en om 6 grotere locaties met meer dan 150 bewoners. Op deze complexen wonen statushouders en woonstarters tot en met 27 jaar samen. Met de gemengde complexen wordt iets gedaan aan het tekort aan woningen voor jongeren en het tekort aan woningen voor jonge statushouders. Ook hebben gemeenten ambities om flexcomplexen te realiseren. Zo worden in Amsterdam de komende jaren 2.500 tot 3.000 woningen in tijdelijke flexcomplexen gerealiseerd. Hierin worden naast statushouders ook andere doelgroepen gehuisvest. Momenteel zijn de eerste 1.148 flexwoningen al opgeleverd of in aanbouw. De flexwoningen zijn voor minimaal 10 jaar.

Uiteindelijk moet iedereen doorverhuizen en daar zijn permanente woningen voor nodig. Toch is het realiseren van tijdelijke huisvesting een goede tussenoplossing waarmee het aanbod van woningen wordt vergroot. Daarnaast wordt de integratie bevorderd en is er draagvlak in de buurt en bij omwonenden, juist door de mix van verschillende bewoners. De toewijzing van de flexibele huisvesting is ook op basis van urgentie. Tot nu toe hebben we hierbij met het Rijk en corporaties samengewerkt en zijn mooie resultaten bereikt. Subsidies van het Rijk om de tijdelijke huisvesting rond te krijgen, waren afhankelijk van een verplicht aantal te huisvesten statushouders. Het aanbod van tijdelijke woningen en jongerenwoningen is hiermee voor alle woningzoekenden vergroot. We zien juist hierin kansen en roepen u op om het aanbod van tijdelijke huisvesting voor alle urgent woningzoekenden in alle gemeenten te helpen vergroten.

Concluderend

Wij maken ons grote zorgen over de impact van een verbod op voorrang voor statushouders. Het verbod heeft effect op de hele keten van opvang en huisvesting van statushouders, de inburgering en participatie terwijl de echte problemen met betrekking tot schaarste aan woningen onopgelost blijven.

De druk op de opvanglocaties zal snel en drastisch toenemen, zeker als ook de Spreidingswet wordt ingetrokken. Juist de Spreidingswet én de taakstelling (met een werkbaar instrumentarium) zorgen voor evenredige spreiding over het land. Hoewel niet altijd makkelijk uit te voeren voor gemeenten zorgen deze instrumenten voor voorspelbaarheid en solidariteit om de opgaves die er zijn, en zullen blijven, het hoofd te bieden. Bovenal doet het recht aan de zorg voor mensen die onze bescherming nodig hebben.

We roepen u daarom op om dit voorstel met spoed in te trekken.

Met vriendelijke groet,

Zita Pels
Wethouder Volkshuisvesting

Rutger Groot Wassink
Wethouder Opvang Vluchtelingen

Mede namens de gemeenten

Almere
Amstelveen
Arnhem
Delft
Den Haag
Deventer
Diemen
Groningen
Helmond
Leeuwarden
Sittard-Geleen
Uithoorn
Utrecht

Bijlage - Toelichting zienswijze per onderdeel van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor een verbod op voorrang voor statushouders

2. Hoofdpijnen van het voorstel

- In de gebruikte rekenmethode worden statushouders en andere jonge sociale huurstarters onnodig tegenover elkaar gezet: *"Van de Beek berekende op basis hiervan dat gedurende de periode 2015-2018 gemiddeld 32 procent van het aantal vrijgekomen huurwoningen waarvoor jonge sociale huurstarters met een laag inkomen in aanmerking zouden komen aan vergunninghouders werd toegewezen."* (P. 6 memorie van toelichting). In Amsterdam, maar mogelijk ook in andere gemeenten, worden veel statushouders in tijdelijke huisvesting gehuisvest. Omdat dit ook sociale huurwoningen zijn, weliswaar tijdelijke woningen, tellen deze in de cijfers gewoon mee voor huisvesting in een sociale huurwoning. En van deze tijdelijke huisvesting is het aanbod juist enorm uitgebreid de afgelopen jaren. Hier hebben andere jonge woningzoekenden ook baat bij gehad omdat het aanbod voor hen ook werd vergroot. Sterker nog, als er een verbod op voorrang komt, zou dit juist een averechts effect op het toekomstige aanbod voor jonge mensen kunnen hebben. De gemengde complexen lopen namelijk af en met het verbod op voorrang is maar de vraag of het lukt om vervangende complexen te realiseren.
- Met een verbod op voorrang voor statushouders wordt het doel van de Huisvestingswet ondergraven. Het doel van de Huisvestingswet is de bestrijding van onevenwichtige en onrechtvaardige effecten van schaarste aan goedkope woonruimte, juist voor kwetsbare groepen. Statushouders zijn juist een kwetsbare groep op de woningmarkt die ondersteuning nodig hebben.

Wet Versterking Regie Volkshuisvesting (WVRV)

- In de memorie van toelichting (mvt) bij de WVRV wordt aangegeven dat statushouders als aandachtsgroep worden gezien. Dit is in de recente Nota van wijzigingen van 13 februari 2025 niet gewijzigd. Aandachtsgroepen zijn mensen met een kwetsbare positie op de woningmarkt waar gemeenten in het bijzonder rekening moeten houden in hun woningbouwprogrammering, dit wordt erkend in de mvt bij de WVRV. Dit is een tegenstrijdige boodschap met het wetsvoorstel dat nu ter consultatie ligt.
- Uitvoeringsproblemen: Gemeenten moeten in hun volkshuisvestingsprogramma de woonbehoeften en woonopgaven van alle aandachtsgroepen, inclusief statushouders, in kaart brengen. Dit betekent ook dat gemeenten straks geacht worden in hun woningbouwprogrammering rekening te houden met de huisvestingsopgave van in het bijzonder statushouders, maar het belangrijkste instrument om statushouders te huisvesten (voorrang) wordt weggenomen. Er is hierbij geen gelijkwaardig alternatief geboden.

3 Verhouding tot hoger recht

- Omdat nog wel op bepaalde gronden voorrang mag worden gegeven aan statushouders, zoals sociaal medische urgentie of omdat ze feitelijk dakloos zijn, is de regering van mening dat hiermee voldaan is aan hun inspanningsverplichting om te voorzien in voldoende huisvesting. De vraag is of dit inderdaad voldoende is.
- We lezen in de memorie van toelichting dat geen uitzondering wordt gemaakt voor statushouders met minderjarige kinderen. De verantwoordelijkheid voor huisvesting van kinderen wordt bij de ouders gelegd. Eigen verantwoordelijkheid kan niet bij de ouders worden gelegd omdat deze geen veilig alternatief hebben en wel in staat moeten zijn om de verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Wij vragen ons af of hoe deze afweging is gemaakt.
- Er wordt geredeneerd dat statushouders aanspraak kunnen maken op hetzelfde als andere regulier woningzoekenden. Hierbij wordt voorbijgegaan aan het feit dat de omstandigheden en het uitgangspunt van statushouders anders zijn dan die van regulier woningzoekenden. Statushouders hebben nog geen kans gehad om een netwerk op te bouwen, wachttijd op te bouwen of om financieel onafhankelijk te zijn. Ze zijn vaak de Nederlandse taal nog niet machtig. Daarbij komt dat statushouders zijn gevlucht uit een onveilige situatie en dat ze in een opvang verblijven. Bovendien worden statushouders geacht om in te burgeren en een zelfstandig leven op te bouwen. En statushouders hebben een acute en urgente woonvraag en geen mogelijkheid om zelfstandig aan een eigen woning te komen. Dat rechtvaardigt voorrang. Net zoals er voorrang is voor andere woningzoekenden die geen statushouder zijn maar waar ook bijzondere omstandigheden zijn, waarbij ook een acute en urgente woonvraag is en het niet lukt om zelfstandig aan een woning te kunnen komen. We verwijzen hiervoor ook naar het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State³. Volgens de Raad van State zijn de twee groepen (qua mogelijkheden, kansen en situaties) niet gelijk. Het gelijk behandelen zorgt dan ook voor een ongelijk speelveld. De Raad van State zei eerder over dit onderwerp:

'Onder dergelijke omstandigheden zal het (volledig) voorbijgaan aan deze verschillen tussen vergunninghouders en andere 'reguliere' woningzoekenden leiden tot (indirect) onderscheid op grond van nationaliteit, waarvoor geen voldoende objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat.'

- In de memorie van toelichting staat: *Daarnaast neemt deze regering tal van maatregelen om de huidige woningvoorraad uit te breiden en beter te benutten.* Op zichzelf is het goed dat er maatregelen worden genomen om de woningvoorraad uit te breiden. De vraag is welke maatregelen zijn dit? Wanneer zijn deze gereed? Wie is verantwoordelijk? Hoe worden deze gefinancierd? Dat is onduidelijk.

³ [Voorstel van wet van het lid Kops tot wijziging van de Huisvestingswet 2014 \(Wet uitzonderen voorrang vergunninghouders\).](#)

4 Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)

- De aanname dat een gelijker speelveld met andere woningzoekenden ontstaat, wordt gepresenteerd als een feit. De reden dat statushouders urgentie krijgen is dat er een urgente woonvraag is en de uitgangspositie en omstandigheden anders zijn dan van andere woningzoekenden. Als dit niet erkend wordt, ontstaat juist een ongelijker speelveld.
- De gevolgen voor decentrale overheden worden veel te summier benoemd. Belangrijke gevolgen voor gemeenten blijven onbenoemd. Hoe kan zo een zorgvuldige afweging worden gemaakt? Er wordt alleen verwezen naar de taakstelling die nu blijft en het voornemen van het kabinet dat deze uiteindelijk verdwijnt. Maar de daadwerkelijke gevolgen worden niet benoemd: overvolle azc's, geen instrument om statushouders te huisvesten terwijl de verplichting blijft, druk op andere opvang, de belemmeringen op de inburgering, meer mensen op straat en druk op kwetsbare wijken door mogelijke overbewoning.
- Wat ook ontbreekt, zijn de gevolgen voor de noodopvang. Een toestroom van gezinnen uit azc's kan leiden tot verdringing in de opvang, ook voor Nederlandse gezinnen die noodopvang nodig hebben.
- Er wordt verwezen naar een evaluatie maar onduidelijk is wat na 5 jaar wordt geëvalueerd. Wat wordt geëvalueerd?